Adviesraad Sociaal Domein
Bergen op Zoom

Advies Opvang Oekraïense Vluchtelingen

12 maart 2022

De aanhoudende beelden van grote stromen vrouwen, kinderen, ouderen en gehandicapten die alles wat ze lief is achter hebben moeten laten om op de vlucht te slaan voor het oorlogsgeweld in Oekraïne hebben ook de leden van de Adviesraad Sociaal Domein diep getroffen.

Uit de bevolking van Bergen op Zoom komen initiatieven tot stand om deze mensen te helpen, tijdens hun vlucht maar ook om ze als ze hier aankomen te ondersteunen. Ook de gemeente is begonnen met het creëren van tijdelijke woonruimte en opvang in leegstaande gebouwen.

De ASD is van mening dat eenieder die op de vlucht is voor oorlog en geweld recht heeft op een ruimhartige en menswaardige opvang.

Gezien de urgentie van de huidige situatie wil de ASD graag een aantal punten onder de aandacht brengen waarvan wij menen dat ze cruciaal zijn voor de opvang, begeleiding en ondersteuning van de mensen die op dit moment onderweg zijn naar ons land en onze gemeente.

Wij spreken de hoop uit dat deze punten worden meegenomen bij het opstellen en inrichten van de plannen die nu gemaakt worden voor deze groep ontheemden.

(1) De oorlog in Oekraïne is een ongekende situatie in het Europa van na de oorlog: een gewelddadige invasie van een land door een buurland met het schijnbare doel het te veroveren en te onderwerpen. Niemand van ons weet hoe het afloopt en of het hierbij blijft.

(2) Er zijn sterke gevoelens van solidariteit in Nederland en tal van acties om het land te helpen, ook de inmiddels meer dan 2.000.000 vluchtelingen die zich in twee weken oorlog gemeld hebben. Vorige week was dat nog de helft.

(3) Het is buitengewoon en een reden om trots te zijn op de EU die besloten heeft alle vluchtelingen op te vangen in Europa en hen zonder asielprocedure recht te geven op huisvesting en een bestaan voor tenminste een jaar, verlengbaar tot drie jaar. Er zullen Europese middelen beschikbaar gesteld worden om deze opvang te financieren. Deze regeling geldt alleen voor Oekraïners.

(4) De verwachting is dat Oekraïense vluchtelingen een profiel zullen hebben dat anders is dan eerdere groepen vluchtelingen. Het zullen eerst vrouwen met kleine kinderen zijn, de mannen komen later. Velen zullen een Europees opleidingsprofiel en werkervaring hebben. De meesten zullen het verblijf hier als tijdelijk willen zien en ook feitelijk teruggaan naar Oekraïne als er een stabiele en veilige toestand bereikt is. Een deel zal wellicht besluiten te blijven, ook al omdat hier veel werk voor hen is bijvoorbeeld in de zorg en in de IT wereld.

Een eerste cijfermatige werkelijkheid

(1) Als we uitgaan van 4.000.000 vluchtelingen, 1.500.000 onvolledige gezinnen voor een Europa met 350.000.000 inwoners dan betekent dat voor Nederland (5 % van de Europese bevolking) bij gelijke verdeling 200.000 mensen, dat is 80.000 onvolledige gezinnen.

(2) Wederom bij gelijke verdeling betekent dat voor Bergen op Zoom (70.000 inwoners) dat we ongeveer 0.3%: 600 vluchtelingen, 240 gezinnen in de komende maanden zouden moeten opvangen. Als 10 % van deze vluchtelingen zou bestaan uit kinderen zonder ouders zou dat gaan om circa 20 kinderen, alleen of als setje broertjes en zusjes.

(3) Deze getallen zijn niet meer dan een eerste benadering en moeten aangepast worden aan een steeds duidelijker wordende werkelijkheid.

Onze adviezen

(1) Een snelle start maken en toch geleidelijk, op geleide van de vraag opbouwen. Dit gaat om opvanggezinnen en om woonunits.

(2) Een eerste inventarisatie van opvanggezinnen maken en tegelijkertijd het gereed maken van een aantal woonunits met een precieze einddatum voor die opvanggezinnen. Bijvoorbeeld voor 30 maart kunnen er zo en zoveel gezinnen uit de gezinsopvang doorstromen naar een eigen woonunit. Een einddatum is van belang om de opvang in gezinnen succesvol te laten verlopen.

(3) De opvang van kinderen zonder begeleiding vraagt een andere aanpak, gebaseerd op opname van deze kinderen in een gezin, liefst een gezin waar ook kinderen zijn. Aansluiting bij scholen, verenigingen of muziekschool is natuurlijk gewenst.

(4) Het lijkt ons nodig dat de ruimte in tijd die gemaakt is door het beschikbaar stellen van Avondvrede gebruikt wordt om de opvang van nog eens 200 gezinnen voor te bereiden waarvoor een grootschaligere operatie nodig zou zijn: qua opvang gezinnen en qua woonunits.

(5) Inventarisatie van buddy-gezinnen, dat wil zeggen dat elk opgevangen gezin een vast contact en gidsgezin krijgt om de weg te wijzen in de buurt, contact met de school te leggen, een huisarts voor het gezin te regelen enzovoort. Het ligt voor de hand in eerste instantie daarbij aan de opvanggezinnen te denken.

(6) Het vluchtelingengezin moet een bankrekening en bankpasje krijgen (afspreken met een bank) en een wekelijkse of maandelijkse toelage die daarop overgemaakt wordt, zodat ze zelf met een pasje hun boodschappen kunnen betalen.

(7) De woonunit hoeft niet vanaf het eerste moment perfect te zijn en aan alle normen te voldoen, dan komen we er nooit. Er moet een keukentafel zijn, een fornuis, een ijskast, bestek en pannen. Liefst twee slaapkamers maar één kan ook met bedden en beddengoed. Een televisie en goede Wi-Fi, een paar boodschappentassen, twee fietsen en een kaart van de stad aan de wand. Vluchtelingenhulp kan haar ervaring met de gemeente hierin delen.

(8) Aangezien veel vluchtelingen hun huisdieren hebben meegenomen, gaan wij er vanuit dat zij deze geliefde huisgenoten, waar zij veel steun en troost van hebben in deze moeilijke tijd, mee kunnen nemen naar de plek waar zij gehuisvest gaan worden.

Voor dit alles is inzet nodig van alle sociale organisaties in de stad en van goedwillende burgers. De Kerken, moskeeën, sportverenigingen, scholen, ouderenbonden enzovoort. Heel belangrijk zijn ook de wijkcentra vanwaaruit de ondersteuning van de gezinnen het best kan worden opgezet.

De grote bereidheid van de bevolking om te helpen zou ons inziens in de uitvoering van dit noodplan, dat in eerste instantie met een tijdshorizon van een jaar gemaakt kan worden, een gemengde aansturing moeten krijgen. Enerzijds de Gemeente: grotendeels faciliterend; anderzijds maatschappelijke organisaties: grotendeels uitvoerend. Mogelijk kan hier een ad hoc organisatie worden opgezet van burgers en bestuurders.

Bergen op Zoom is een stad die het eerder gedaan heeft. In 1914 kwamen zeker 100.000 vluchtelingen uit het belegerde Antwerpen hier aan, te voet, te paard en op wagens. Scholen werden vrijgemaakt, Vrederust, kerken, en binnen de kortste keren stonden er tenten en gaarkeukens op Plein 13 waar nu het stadskantoor staat. Laten we het nog een keer goed doen. Een royale opvang van Oekraïense vluchtelingen in Bergen op Zoom kan de stad weer eens positief in het nationale nieuws brengen. Zij verdienen het en wij kunnen het.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein,

Voorzitter **Secretaris**

A.D.J. Peters **J.A. Holsbeek**